

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK XVIII.

ČÍSLO 3.

BŘEZEN 1937

ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktor: Plukovník gšt. František Pohunek.

Plukovník pěch. František V á v r a:

Některé rozdíly bojových zásad německých a našich v srovnání Polních řádů.

(Dokončení.)

4. Učlenění k útoku (Bereitstellung zum Angriff).

Zjistí-li průzkum, že se nepřítel připravuje k obraně, přejdou vlastní jednotky z tvarů přibližovacích do rozčlenění k útoku do t. zv. „Bereitstellung zum Angriff“ („B“).

K zaujetí „B“ vydá vyšší velitel vždy zvláštní rozkaz. Tento rozkaz má obsahovat již i všechna základní data pro útok, aby podle něho mohly být prováděny již všechny potřebné přípravy k útoku.

Jím reguluje:

- a) zaujetí „B“ pěchoty a dělostřelectva (sestava, palebná postavení, pozorovatelný a p.);
- b) další bojovou činnost jednotek vstoupivších v boj, jak má být zajištěno zaujetí „B“, jak vést dále bojový průzkum a p.,
- c) činnost ostatních jednotek a služeb vzhledem k budoucímu útoku (zásobování municí a p.).

Pěchota zaujme „B“ jednak podle úkolu (sestava do šířky a do hloubky podle směru úsilí), jednak podle terénu tak daleko od nepřítele, aby byla ještě kryta před nepřátelským pozorováním, hlavně však před nepřátelskou palbou. Proto v otevřeném terénu bude zaujetí „B“ od nepřítele velmi daleko.

Při zaujímání „B“ se řídíme vzhledem k terénu těmito zásadami:

a) Jednotky se umístí tak, aby byly kryty před nepřátelským pozorováním a nepřátelskou palbou, tedy jedny dále, jiné blíže k nepříteli, podle toho, jak to připouští terén. Tu pak je povinností jednotek dále vpředu, aby při útoku pomohly v postupu jednotkám dále vzadu. (Z toho by se dalo soudit, že vyrazení z „B“ není současné, nýbrž že se řídí podle vzdálenosti od nepřítele; T. F. to zvláště nerozvádí.)

b) Úplně otevřený, a proto pro útočící pěchotu nevhodný terén má být vypuštěn a stráž jen těžkými zbraněmi pěchoty a dělostřelectvem.

c) Vojska určená k obchvatnému útoku mají být vzhledem k jednotkám útočícím čelně v „B“ tak učleněna, aby se vnitřní křídla navzájem nerušila.

d) Dělostřelectvo za „B“ zaujímá svá palebná postavení a koná všechny přípravy v sestavě budoucího útoku, t. j. již rozděleno na přímou podporu (angewiesene, podle okolností unterstellt) a na ostatní. Palebná postavení i pozorovatelný třeba pečlivě rozdělit a při tom hledět k tomu, aby palebná postavení přímé podpory a některých baterií pro střelbu proti bateriím byla co nejvíce vpředu. Všechno dělostřelectvo má být tak daleko vpředu, aby stačilo na celý útok (dosažení nepřátelského dělostřelectva); když to není možné, připravit postupné přemísťování. Baterie jdou pak vpřed z vlastního popudu.

Mezitím co pěchota činí v „B“ svá opatření, učini dělostřelectvo všechny přípravy k útoku, jako vyhledávání cílů, zastřelování, příprava munice a p. Nejdůležitější je vyhledat včas nepřátelské baterie, proto co nejdříve přidělit dělostřelectvu letoun, podle okolností balony a p.

Během „B“ postřeluje dělostřelectvo všechny vděčné cíle a větší pohyby vojsk. Zároveň láká nepřátelské dělostřelectvo k palbě, aby je zdolalo, při čemž je třeba zdolati i baterie nepřátelské OPL. Při těchto palbách se však doporučuje, aby střílela jen část dělostřelectva, část aby mlčela, aby se předčasně neprozradila.

5. Provedení útoku (Angriffsverlauf).

Rozkaz k útoku určuje vše potřebné, jestliže to nebylo nařízeno v rozkaze pro „B“.

Způsob, jak bude útok proveden, je hodně závislý na vzájemném poměru sil vlastního a nepřátelského dělostřelectva. Na tom hlavně závisí volba terénu, kudy provedeme hlavní úsilí, a doba počátku útoku.

Čím je vlastní dělostřelectvo silnější, tím více využijeme otevřeného terénu. Čím je dělostřelectvo slabší, tím více hledíme využít pokrytosti terénu, tmy a třeba i umělé mlhy.

Pěchota vyrazí za účinné podpory svých těžkých zbraní a dělové palby buď rozčleněna nebo rozvinuta, podle toho, jak to dovoluje terén a nepřátelská palba.

V účinné pěchotní palbě postupuje přískoky nebo plížením.

Palbu zahajuje, když je třeba, nejdříve svými lehkými kulomety a pak puškami, podle toho, jak přichází na účinnou donosnost těchto.

Těžké zbraně pěchoty se přemísťují po delších skocích, aby z palebného postavení dále vzadu mohly stále a účinně podporovat útočné sledy. Tam, kde to situace žádá, může být část těchto těžkých zbraní podřízena přímo veliteli útočných jednotek.

V terénu pokrytém může se tak stát ještě před vyražením.

Pěchotní zbraně proti nepřátelské ÚV. následují ihned za prvním sledem pěchoty.

Dělostřelectvo přímé podpory bojuje podle týchž zásad jako u nás.

Ostatní dělostřelectvo divise (naše všeobecná činnost) se řídí při palbě v útoku těmito zásadami:

a) Především musí umlčet všechny nepřátelské baterie. To je hlavní jeho úkol. Většinu z nich, t. j. všechny známé a s určitostí předpokládané musí umlčet ještě před vyražením pěchoty k útoku, ostatní ihned po vyražení.

b) Nemá-li cílů proti nepřátelským bateriím, pomáhá přímé podpoře hlavně v místech hlavního úsilí (ochrana). Bude-li (na př. pro špatné pozorovací podmínky) již předem jisto, že činnost proti nepřá-

telským bateriím bude malá nebo žádná, dostane toto dělostřelectvo již předem úkoly pro podporu útočné pěchoty.

c) V rozhodném okamžiku soustředí velitel divise nejen toto dělostřelectvo, nýbrž i přímou podporu podle potřeby.

OPL. již od počátku má působit daleko před vlastní linií a má být včas posunováno.

Ostatní zásady útoku i zteč se úplně shodují s našimi pojmy a našimi předpisy, jediné však s tím rozdílem, že něm. T. F. počítá s tím, že útok jde mnohem pomaleji, nežli to naše vžitá představa z praxe v mírových cvičeních připouští.

Otřesení nepřítel na široké frontě je teprve známkou blízkého vítězství. Tu je hlavním úkolem pěchoty využít co nejdříve každé příležitosti a proniknout až na nepřátelské dělostřelectvo. Zahnutí do stran se tak dlouho vyhnout, dokud fronta není úplně proražena. Útok musí být živěn stále novými zálohami, hlavně v místech, kde je úspěch. Zálohy zabírají váznutí útoku, odrážejí protiútoky a oživují útok jak útočníky, tak i střelivem. Balit nepřátelská postavení (einrollen) je věcí záloh.

Za vydané zálohy je třeba tvořit ihned nové z překročených anebo rozprašených jednotek.

Podarí-li se nepříteli zřítit nový odpor, je třeba na něj znovu útočit. K tomu však bude třeba zařídit novou jednotnost úkolů a spolupráce zbraní, čili vydat nový rozkaz.

N o c.

Nebyl-li útok do večera rozhodnut, přecházíme na noc do obrany.

Uvážit, zda v noci jednotky nepřeskupit k novému rannímu útoku.

Nezapomenout, že i nepřítel bude dělat přesuny (má znovu volnost jednání), zvláště šlo-li o obchvatný útok. Tomu se dá bránit jednak výpady pěších jednotek (zároveň tím přezkoušíme, zda provádí přesuny), jednak dělovou rušivou palbou a leteckým bombardováním v týlu.

Bude-li se ráno v útoku pokračovat a není-li předpoklad, že nepřítel během noci vykoná podstatné změny, je třeba vydat rozkaz pro příští den co nejdříve bez čekání na zprávy z celé fronty.

Někdy bude velmi výhodné během noci posunout útočnou pěchotu co nejbližší k nepříteli — až na ztečnou vzdálenost — a ráno provést jednotnou zteč, a to buď ihned za svítání (bez dělostřelecké podpory), nebo později, potřebujeme-li dělostřeleckou podporu. Jindy bude výhodné zmocnit se nočním útokem důležitého nepřátelského bodu.

Je-li nejistota, co nepřítel do rána provede (zda ustoupí nebo pod.), má se vše připravit k útoku, jen hodinu vyražení neurčovat. V tomto případě je nutné provádnout v noci časté výpady.

Možno-li s určitostí počítat, že nepřítel své postavení změní, je třeba začít nový průzkum.

Byl-li vlastní útok v některém místě zastaven, zajistí tam jednotky do té doby, nežli budou moci pokračovat v útoku, dobytý terén. Přejít do úplné obrany směřují jednotky jen na vyšší rozkaz.

Zajištění dobytého terénu záleží v rychlém uspořádání útočných jednotek a jejich palby a v rychlém uspořádání palby těžkých zbraní pěchoty a dělostřelectva. Dělostřelecká palba nejen proti nepřátelským útokům, ale též proti nepřátelským bateriím.

6. Střetný boj (Begegnungsgefecht).

Podle T. F. se vyjádří každý střetný boj různě podle těchto základních situací:

a) oba protivníci přecházejí z pochodu ihned do útoku (rozhodující jsou přímí velitelé),

b) oba přicházejí do boje již rozčleněni (Entf.),

c) jeden nebo oba zaujali napřed „B“,

d) přešel-li jeden do obrany, druhý je nucen útočit jako na nepřítele v postavení.

Ať se vyjádří jakkoliv, úspěch bude mít jedině ten, kdo se dříve chopí iniciativy, to znamená být dříve učeněn k boji. To bude ten, kdo rychleji rozpozná situaci, kdo se rychleji rozhodne, kdo bude rychleji jednat, třeba bude situace neznámá, a kdo rychleji bude vydávat příslušné rozkazy.

Úmysl protivníka není nikdy znám, ale dá se předpokládat, hlavně podle terénu. Má-li nepřítel před sebou výhodný terén, bude zajisté usilovat, aby ho co nejdříve dosáhl. Naopak ovládá-li výhodný terén a má-li před sebou terén nevýhodný, asi se zastaví.

Velkou důležitost mají počáteční rozhodnutí podržovaných velitelů proudů. Je-li na př. jeden proud napaden a sousední velitel proudu se rozvine, aby působením do boku nepřítele pomáhal napadenému proudu, je otázka, zda se tímto činem nezříká většího úspěchu, kdyby v svém postupu pokračoval.

Proto při střetném boji je velmi důležité, aby vyšší velitel vzal velení do svých rukou co nejdříve.

Úkolem předvoje je zajistit svému veliteli výhodné terénní podmínky pro rozčlenění k útoku („B“) a pro pozorování. Úkol bude proveden buď útokem, je-li výhodný terén vpředu, nebo zastavením, je-li výhodný terén v našich rukou, nebo někdy výjimečně, bude-li třeba, částečným stažením. Získá se tím čas k rychlejšímu zaujetí „B“.

Rozhodl-li se velitel předvoje pro útok, je třeba rychle přejít do útoku buď přímo z pochodového proudu nebo přes rychlý „B“ (flüchtige „B“).

Rozhodl-li se velitel předvoje pro obranu, musí rychle rozložit své jednotky do velké šířky (širší než za normální obrany), dělostřelectvo i po četách, aby tím jednak bránil obcházení boků, jednak budil zdání velkých sil.

Vývoj dalšího boje má se řídit těmito zásadami:

a) Vyšší velitel (velitel divise) musí převzít co nejdříve velení do svých rukou.

b) Rozvine co nejdříve všechno své dělostřelectvo, a to postupně, jak to situace dovoluje.

c) Podle výsledku zahajovacího boje a co možná podle vlastního pozorování se rozhodne, jak dále vést boj. Rozhodne-li se, může:

aa) posílat postupně části valného voje do útoku podle toho, jak přicházejí (postupně rozkazy, bez zaujímání „B“,

bb) nebo přejít napřed do „B“ a pak zahájí připravený útok,

cc) nebo nutnou část poslat do útoku ihned, aby nepřítele zastavil, s ostatní valnou částí přejít k útoku přes „B“,

dd) v každém případě hlavní starostí všech velitelů je, postarat se o to, aby rychlým prováděním útoku netrpěla spolupráce zbraní,

ee) nepustit iniciativu z rukou, proto rozhodovat se rychle, třeba i beze zpráv, rychle a rozhodně jednat.

d) Ukáže-li se, buď podle výsledku dosavadního boje nebo nevýhodnosti terénu, že by další vedení útočného boje nebylo slibné nebo že by ještě týž den nebylo možno útoku využít anebo že situace u sousedů je nejistá, je na místě zdrženlivost.

7. Útok na postavení (Angriff auf Stellungen).

Není-li možno nepřátelské postavení obejít nebo obchvátit, musíme na ně útočit čelně a pokusit se o průraz.

Při přibližování k nepřátelskému postavení je nejdůležitější zjistit, kde začíná hlavní postavení, neboť nepřítel povede před ním ústupový boj a bude mít před ním předsunutá postavení nebo přední stráže.

K nepřátelským postavením se přibližujeme zpravidla rychlým postupem v četných malých útočných skupinách, složených z nejnужnější pěchoty a z dělostřelectva, podle okolností z esílených tanky.

Úkolem těchto útočných skupin je nepřátelské předsunuté jednotky rychle prorazit anebo zatlačit, předsunutá postavení srazit a navázat co nejdříve dotyk s hlavním postavením.

Je-li položení nepřátelského hlavního postavení nejisté a nepřítel klade předčasně tuhý odpor, přibližujeme se postupně a plánovitě. Je-li nepřátelská pěchotní palba souvislá a dělová palba silná, je to důkazem, že stojíme před hlavním postavením.

V tom případě se útočné jednotky (jednotky zjednávací dotyk) zakopají, aby zajišťovaly celou sestavu a dělostřelecké pozorovatelny, aby prováděly další podrobný průzkum, zatlačily zbytky nepřátelských stráží nebo podle okolností odrazely nepřátelské výpady.

Valná část pěchoty, někdy i jiné zbraně zůstanou po celou dobu příprav vně účinné dělostřelecké palby.

Všechny zpravodajské orgány začnou intenzivní průzkum hlavního postavení a dělostřelectvo kromě toho začne zaujímat palebná postavení a provádět všechny nutné přípravy. K tomuto průzkumu a ke všem přípravám nevymezovat čas příliš krátký, neboť vyžadují příliš mnoho času. Podle výsledku průzkumu a studia terénu (mapy) stanoví velitel: místo průrazu, cíl útoku, sestavu pěchoty a po slyšení velitele dělostřelectva i sestavu dělostřelectva. Je-li málo sil, může se dát jen omezený cíl a dobývání se děje postupně.

Dělostřelectvo započne rozvinování a přípravy ihned, jak je dotyk navázán a jak bylo rozhodnuto o jeho sestavě.

Čím obtížnější se zdá útok, tím důležitější bude soustředit převahu dělové palby na rozhodující místa útoku.

Mají-li divise téhož sboru úzká pásma vedle sebe, bude účelnější, když velitel sboru vydá sám směrnice pro sestavu dělostřelectva jak divisního, tak, zvláště, divisi přiděleného a určí jim pásma vně pásma divise. Pro sebe ponechá jen těžké baterie pro zvláštní daleké úkoly.

Všechny přípravy, zvláště zaujímání palebných postavení, musí se dít úplně skrytě proti připravenému nepřátelskému dělostřelectvu. Nezapomenout, že všechny dělostřelecké přípravy, co se týče přípravy střelby a zásob munice, vyžadují mnoho času.

Východiště útoku pěchoty musí být posunuto co nejbližší k nepříteli, musí poskytovat kryt pro rozvinutou pěchotu a umožnit po-

zorování pro přímou podporu útočné pěchoty těžkými zbraněmi pěchoty a dělostřelectvem. Někdy bude třeba posledního východiště k útoku krátce před vyražením k útoku teprve dobýt. Jak brzy má být pěchota ve východišti k útoku připravena, to závisí na krytu, jaký jí východiště poskytuje, a na době vyražení k útoku. Je-li východiště nevýhodné a doba vyražení ještě neznáma, zaujmeme postavení ve východišti co nejpozději. Cesty do východiště mají být předem prozkoumány.

Podklad pro plán palby pěchoty a dělostřelectva tvoří plán útoku.

Vypracování dělostřeleckého plánu palby může svěřit vyšší velitel svému veliteli dělostřelectva. Při těžkých útocích může mít plán palby dělostřelectva rozhodující vliv na rozvrh a na cíl útoku.

Plán palby dělostřelectva a pěchoty musí se navzájem doplňovat. Všechny známé cíle musí být pečlivě rozděleny do celé hloubky útoku a každý cíl, který se nově objeví, musí být ihned zdolán.

Počítat s těmi cíli, které se během útoku nově objeví, ale hlavně s těmi, které z vedlejšího úseku začnou působit bočně.

Palba dělostřelectva.

Nejdůležitějším úkolem dělostřelectva je získat naprostou převahu palby nad nepřátelským dělostřelectvem. Tato převaha musí již být od doby, kdy pěchota započne zaujímat východiště k útoku. Je to tím důležitější, čím nepřátelské dělostřelectvo je silnější, neboť bez této převahy by se pěchota kupředu nedostala. Hodina útoku je často závislá na době, kdy převaha bude získána.

Také nepřátelské protiletadlové baterie musí být zdolány.

Aby se nepřátelské dělostřelectvo tomuto zdolání nevyhnulo, je třeba důkladného pozemního i vzdušného pozorování (proto zdolat baterie nepřátelské OPL.).

Zvláště v době před vyražením k útoku musí být všechny známy a s jakousi jistotou předpokládané baterie umlčeny a během útoku malými částicemi dělostřelectva v mlčení udržovány.

Ukáže-li se při počátku útoku nové silné nepřátelské dělostřelectvo, musí se vše vynaložit na jeho zdolání, třeba by tím v útoku pěchoty nastala přestávka.

Čím těžší zdolání nepřátelských baterií, tím důležitější oslepení jeho pozorovatelů.

Přes všechna opatření se často stane (na př. pro špatné pozorovací podmínky), že se všechny baterie neumlčí; v tom případě útok musí být proveden i bez jeho zdolání.

V stanovenou hodinu, která je závislá hlavně na době, kdy bude nepřátelské dělostřelectvo zdoláno, na možnostech učení útoku pěchoty ve východišti k útoku a na stupni průzkumu, vyrazí pěchota k útoku ze svého východiště.

Útok je stále soustřeďování palby, aby na určitém místě po určitou dobu byla získána naprostá převaha palby nad palbou nepřítele, této převahy aby bylo využito k postupu útočící pěchotou, která, jakmile převaha končí, se dočasně zakopává, aby začal nový boj o opětné získání palebné převahy. Je to tedy stálá kombinace palby, pohybu a krytí se časem na tom, časem na onom místě.

Rychlost postupu je závislá na vzdálenosti východiště k útoku od nepřítele, na způsobilosti terénu, na síle vlastní palby a na síle nepřítele a jeho palby. Jde-li na útok na silně vybudované nepřátelské postavení dobře hájené, může trvat i několik dní.

Je-li východiště daleko a je-li třeba počítat se silnou palbou nepřítele, je dobře k přiblížení se k nepřátelskému postavení využít ještě noci nebo umělé mlhy.

Tam, kde není možná účinná dělostřelecká podpora útočné pěchoty, musí se uskutečnit podpora těžkými zbraněmi pěchoty.

Stálou kombinací převahy palby v palebném souboji, pohybu a zakopávání pracovává se pěchota postupně až na ztečnou vzdálenost.

Zteč je možná dvojí:

Proti slabšímu nepříteli provádějí zteč obvykle jednotlivé skupiny samostatně, kdežto proti silnému obránci bude se musit provést zteč jednotně (najednou), když byla předtím připravena hromadnou soustředěnou palbou všech zbraní. Obvykle v poslední noc zhustí pěchota své nej přednější části a přiblíží se na nejmenší vzdálenost. V určenou minutu vyrazí k zteči najednou a pokračuje až na cíl bez ohledu na palbu. Chceme-li se vyhnout silné nepřátelské palbě, provedeme zteč za ranního šera.

Tak za stálé spolupráce všech zbraní postupuje pěchota vedouc plno samostatných ojedinelých bojů až k úplnému proražení fronty, nebo dosažení určeného cíle (je dobře přidělit jednotlivá děla).

Nedaří-li se útok a je v některém místě nepřátelskou palbou zastaven, přejde tam pěchota přechodně do obrany do doby, než může zase útok obnovit.

Někdy nepřítel nevydrží a ustoupí (obvykle v noci) buď na nové postavení o něco dále vzadu nebo na větší vzdálenost. První známky ústupu zjistí obvykle jednotky prvního sledu, a proto samy od sebe musí zvýšit bdění (výpady, osvětlování a p.), aby udržely dotyk.

Ustoupí-li na nové postavení o něco dále vzadu, bude třeba nového průzkumu, nového přemístění dělostřelectva, nařízení nového útoku. Ustoupí-li dále, je třeba i v noci udržet s ním dotyk a na ráno připravit pronásledování.

Útok s t. zv. z k r á c e n o u p ř í p r a v o u se provádí proti nepříteli, který je slab, morálně otřesen nebo není ještě hotov s obranným postavením.

Proti nepříteli, který vede ústupový boj, je nejlépe útočit tím způsobem, že na úzké frontě soustředíme velké síly, kterými jeho postavení hluboko prorazíme a tím donutíme k pádu celou frontu.

Srovnání.

Svému článku jsem dal název „Rozdíly bojových zásad německých a našich v srovnání Polních řádů“. Z toho, co jsem zde uvedl, je vidět, že tyto rozdíly nejsou vůbec žádné, ač jsem se všemožně snažil, každý rozdíl v svém článku zachytit.

Mezi útočnou doktrinou německou a naší není skutečně žádný zásadní rozdíl. Rozdíl je jenom v detailech, že v tom neb onom předpise je více zdůrazněno to neb ono nebo že souhra zbraní je poněkud jinak organizována, avšak za stejným účelem.

Přes tuto naprostou shodu, pokusím se některé — abych tak řekl — charakterové rozdíly vyzdvihnout a na ně poukázat.

1. Provedení úkolu.

Platí-li u nás zásada, že všude nemůžeme být dostatečně silni, že k provedení úkolu musíme pojmout určitý plán, abychom podle něho získali převahu na rozhodujícím místě po rozhodující dobu, je tato zá-

sada ještě mnohem více zdůrazňována v německém „T. F.“. Je na to pamatováno vždy a všude a velmi často je připomínáno, aby prostředky nebyly rozptylovány, nýbrž naopak aby byly soustředěny.

Jako příklady uvádím:

a) Obchvatnému útoku dát maximum sil. Musíme útočit též čelně, ale pozor, abychom nezeslabovali obchvatné jednotky. Čelně vést třeba i ústupový boj, jen aby obchvatné jednotky byly dosti silné. Prodlužování obchvatného křídla vede k rozptylování prostředků.

b) Průraz vést vždy na rozhodujícím místě. K průrazu nahromadit maximum sil, učených hodně do hloubky. Nejprve provést úplný průraz a až pak rozšiřovat úspěch do šířky.

c) Proti nepříteli, který vede ústupový boj, soustředit na úzkém pásmu velké síly a prorazit jimi nepřátelskou frontu do velké hloubky.

Německý útok je zařazen železná pěst, v níž je soustředěna všechna úderná síla. Ostatní podružné síly jsou jenom k tomu, aby této pěstí zajišťovaly potřebnou volnost rozmachu.

2. Přibližování.

Často slyšíme nebo docela čteme, že německý útok nezná žádného přibližování, že Němci jdou do útoku, zvláště při střetném boji, rovnou z pochodových formací a p.

Z toho, co jsem z německého Polního řádu uvedl, je vidět, že tomu tak není. Domněnka povstala snad proto, že T. F. není rozdělen tím způsobem, jako náš Polní řád na bitvu útočnou a obrannou, nýbrž bojové akce jsou v něm rozděleny do těchto statí: průzkum, zajištění, útok, pronásledování, obrana, přerušení boje s ústupem, ústupový boj, boje za zvláštních okolností. Stať „Útok“ pojednává jen o přípravách a provedení útoku, kdežto stať „Zajištění“ pojednává nejen o předních strážích a zajištění pochodu, ale i o zajištění (bojovou sestavou) „durch Entfaltung zum Gefecht“. Je tedy přibližování považováno za zvláštní druh zajištění, kde přechodem do přibližovacích tvarů se zajišťujeme proti účinkům nepřátelské dělové palby.

Rozdíl je tu jediný v tom, že podle našich předpisů přecházíme do přibližovacích tvarů na vzdálenost účinného dostřelu dělostřelectva střední ráže (t. j. asi 10 km), kdežto podle německého Polního řádu se řídí doba, kdy máme přejít do přibližovacích tvarů, též:

a) terénem — čím pokrytější, tím později,

b) pohotovostí nepřítele — je přirozené, že se při postupu proti nepříteli v postavení budeme musit dříve rozčlenit nežli při postupu proti nepříteli, který je rovněž v postupu,

c) vlastní situaci — která někdy žádá pokračovat co nejdále v pochodových formacích, abychom přišli na bojiště včas. To se může stát ve střetném boji a z toho asi odvozena domněnka, že je to pravidlem.

3. Zjednání dotyku a zahajovací boj.

I o těchto útočných údobích se často tvrdí, že je německý Polní řád nezná. Z toho, co jsem uvedl, vysvítá, že dotyk s nepřítelem zjednávají předvoje právě tak jako u nás, a že T. F. mluví rovněž o zahajovacím boji (Einleitungskampf) tam, kde boj předvojů nepostačuje. Ovšem, jakým způsobem se dotyk zjednává, nebo jakým způsobem se vede zahajovací boj, to T. F. blíže neurčuje.

Způsob zjednávání dotyku předvoji není blíže stanoven snad proto, že pro vyššího velitele (pro kterého je předpis určen) jsou předvoje jen

zajišťovacími a průzkumnými orgány, jejich boj je pro něho bojovým průzkumem. Jsou to jednotky pro vyššího velitele již jednou vydané, a proto se s nimi nepočítá.

Ať je tomu jakkoliv, je to jistě určitý nedostatek německého Polního řádu, jednak proto, že akce předvojů (bojový průzkum) není blíže osvětlena, ani v stati průzkum, jednak, hlavně, proto, že jak boj předvojů, tak i zahajovací boj jsou bojové akce, v nichž působí různé druhy zbraní, a proto by mělo být o nich v Polním řádu blíže pojednáno.

4. Východiště útoku.

Německý Polní řád rozeznává dva pojmy pro naše východiště útoku:

- a) „Bereitstellung zum Angriff“ („B“) a
- b) „Ausgangstellung zum Angriff“ („A“).

Všude tam, kde postupující jednotka má přejít z přibližování do útoku, ať už jde o střetný boj nebo o útok na nepřítele, který se zastavil, zaujme tato jednotka nejdříve „B“. To značí, že se přiblíží co nejvíce k nepříteli, pokud to terén dovolí, ale tak, aby zůstala ještě kryta před nepřátelským pozemním pozorováním a nepřátelskou pěchotní palbou. Zde se zastaví, zaujme náležitou útočnou sestavu a vykoná všechny přípravy k útoku tak, jak je o tom pojednáno v čl. 4. Po provedení přípravy vyrazí pěchota z těchto míst k útoku.

Zaujmout „B“ znamená tudíž pro všechny zbraně včlenit se k útoku (zaujmout útočnou sestavu), a provést všechny nutné přípravy k tomuto útoku. Pro pěchotu je to zároveň „východiště k útoku“.

„B“ zaujímají na př. všechny předvoje, dále jednotky valného voje při střetnutí, zkrátka všechny jednotky zasazované do útoku přímo z přibližování nebo ze zajištěného pochodu. Jen tam, kde to situace nezbytně vyžaduje, mohou být části posílány do útoku i bez předchozího „B“.

Naproti tomu, jde-li o útok na nepřítele v postavení, s kterým byl dotyk již zjedнан, a útok vyžaduje delších příprav, tam útočná pěchota bude prozatím zastavena mimo dosah nepřátelské dělové palby a teprve před útokem bude odeslána do „A“ tak, aby sice do počátku útoku mohla učinit všechny potřebné přípravy k útoku, ale aby tam nebyla zbytečně příliš brzy a netrpěla palbou. Před tímto přesunem do východiště musí předcházet důkladný průzkum.

Zaujímání „A“ při útoku na připravené postavení je úplně obdobné našemu zaujímání východiště útoku na nepřítele v připravovaném postavení.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že „B“ a „A“ jsou vlastně dva úplně odlišné pojmy a nesmějí být jeden s druhým ztotožňovány. Naproti tomu my pro „B“ nemáme žádného ustáleného názvu.

Od „B“ požadujeme, aby jednotky je zaujímající byly ještě chráněny před nepřátelským pozorováním a palbou. Bude to tedy v rovném otevřeném terénu, kde nepřítel má dobré pozorovací podmínky, hodně daleko, kdežto v pokrytém terénu to může být velmi blízko. Účel zaujetí „B“ je dvojitý. Jednak ten, aby ještě mimo nepřátelskou palbu byla zaujata účelná útočná sestava pěchoty (neboť dosavadní přibližovací sestava nemusí vždy odpovídat sestavě útočné), hlavně však ten, aby tu poslední část terénu, nepřítelem již hojně postřelovanou, přecházela pěchota již pod ochrannou palbou všeho dělostřelectva, hlavně dělostřelectva proti nepřátelským bateriím, a tím tolik nepřátelskou dělovou palbou netrpěla. Po vyrazení z „B“, ať již v tvarech rozčleněných (přibliž-

vacích) anebo rozvinutých (podle nepřátelské palby), jde útočná pěchota přímo do útoku, aniž se zastaví v nějakém dalším východišti k útoku.

5. Střetný boj.

Podle našeho Polního řádu ve střetném boji, při střetnutí předních průzkumných částí a získání prvních zpráv stanoví velitel divise bližší úkoly předvojům (cíle), podle okolností je zesílí pěchotou, dá postupně rozvinout všechno dělostřelectvo k podpoře předvojů a sám řídí z pozorovatelný další jejich boj.

Naproti tomu německý Polní řád ponechává velitelům předvojů mnohem větší volnost. Výslovně je tam stanoveno, že se velitel předvoje může sám rozhodovat, povede-li další postup (útok) nebo má-li svůj postup zastavit. Hlavní věc je, aby zajistil valným vojnům volnost jednání. Naproti tomu však předpis ustanovuje, že vyšší velitel má co nejdříve převzít velení do svých rukou. To podle mého názoru je nejvýhodnější tehdy, jestliže převezme do svých rukou ihned akci předvojů, jak stanoví náš Polní řád.

Jak už jsem uvedl v pojednání o zjednávání dotyku, mám i zde ten dojem, že předvoje jsou pokládány za průzkumné a zajišťovací orgány, za jednotky pro vyššího velitele již vydané, a proto jeho vztah k nim není šíře v T. F. rozváděn.

Všechny ostatní zásady vedení střetného boje se skoro úplně shodují s našimi. Je vidět, že i zde často rozšiřovanou theorii, že Němci ve střetném boji ze zajištěného pochodu jdou přímo do útoku, musíme brát velmi opatrně. Německá T. F. jen připouští, že předvoje při střetnutí mohou přejít do útoku přímo nebo přes rychlý „B“, tedy připraveny, jindy, když to situace žádá, mohou být posílány do útoku postupně, podle toho, jak přicházejí. Ale i v tomto případě mohou postupně zasazované jednotky samy pro sebe přejít do útoku přes svůj „B“.

6. Spolupráce zbraní.

T. F. klade veliký důraz na spolupráci zbraní, hlavně na spolupráci dělostřelectva s pěchotou. Je to zdůrazňováno při každé příležitosti. Jako příklady uvádím:

a) Spolupráce pěchoty s dělostřelectvem je tak důležitá a tak samozřejmá, že se nedá ani časově, ani prostorově dělit.

b) Útok může začít jen tenkrát, když spojení pěchoty s dělostřelectvem je naprosto zaručeno.

c) Při střetnutí je hlavní povinností všech velitelů postarat se, aby rychlým prováděním útoku netrpěla spolupráce zbraní.

Zajímavé je, že všude tam, kde se mluví o palbě, je nejdříve uváděna palba dělostřelectva (kostra) a potom až palba pěchoty.

7. Pěchota.

Je-li v T. F. činnost dělostřelectva velmi důkladně probrána, je až zarážející, jak málo místa je věnováno pěchotě. Nikde ani zmínky. Není na př. nikde ani zmínky o vyražení (o způsobu) z „B“, o způsobu zaujímání východiště útočných jednotek, o umístění záloh, o použití těžkých zbraní záložních jednotek a p. Proto z toho mála se dá zjistit jenom toto:

a) Útočná pěchota musí být vždycky podporována. Tam, kam se nemůže dostat podpora dělostřelectva, musí být skutečně podpora těžkými zbraněmi pěchoty.

b) Zbraně proti ÚV. následují ihned za 1. útočným sledem a střeží bojiště.

c) Nikde není zmínky o nějaké palebné základně, zato se velmi často mluví o pozorovatelných těžkých zbraních pěchoty.

8. Dělostřelectvo.

Je jistě každému nápadné, že německé dělostřelectvo v útoku je jinak organisováno než dělostřelectvo naše. Velitel sboru si ponechává jen jednotlivé dalekonosné baterie pro zvláštní daleké cíle, a všechno ostatní dělostřelectvo přiděluje divisím. Divisní dělostřelectvo obstarává pak všechny palby, t. j. podporu, ochranu a celou protibaterijní činnost. Ponechání protibaterijní činnosti divisím je v německé armádě umožněno poněkud odlišnou organisací jejich divisi. Německá divise má mnohem více svého organického dělostřelectva — 6 odd. po 3 bat. — a kromě toho má svůj vlastní DZO. (děl. zprav. odd.). Kromě toho T. F. stále zdůrazňuje včasné přidělování děl. letounů. Má tudíž všechny potřebné prostředky jak k vyhledávání nepřátelských baterií, tak i jejich postřelování.

Tato organisace má dojista velké výhody v tom, že všechny dělové palby za útoku jsou soustředěny v jedné ruce, že velitel divise s nimi může volně disponovat a není odkázán na žádnou event. pomoc sboru, nýbrž může úplně volně přizpůsobit svůj rozvrh palby svému plánu útoku a může v kterémkoli údobí útoku podle svého uznání zesílit buď ten neb onen druh dělové palby. Kromě toho protibaterijní činnost soustředěná pod jedním velitelem nebude roztažena do takové šířky, jak je tomu při systému sborovém, a potřebný zákrok proti zvláště škodlivým nepřátelským bateriím bude mnohem rychlejší.

Jak blíže je organisována sestava dělostřelectva pro útok, nedá se z T. F. určit. Jisto je jenom tolik, že část dělostřelectva tvoří skupinu přímé podpory, je to t. zv. „angewiesene Artillerie“, která ve zvláštních případech, když by centralisace byla na škodu (na př. při velké pokrytosti terénu nebo odloučenosti některé útočné skupiny), může být přímo podřízena veliteli útočné skupiny pěchoty. Toto podřízené dělostřelectvo (unterstellte Artillerie) není tudíž dělostřelectvo doprovodné v tom smyslu, jak jsme zvyklí na ně pohlížet, nýbrž je to vlastně podřízená přímá podpora.

Všechno ostatní dělostřelectvo divise zůstává jaksi pod přímým vedením velitele divisního dělostřelectva. V T. F. není pro ně uveden žádný společný název, ani se nedá vyčíst, je-li dále a jak organisováno v event. skupiny na př. protibaterijní činnost a p. Jisté je však, že protibaterijní činnost je považována za nejdůležitější činnost dělostřelectva a neustále potírání nepřátelských baterií je stále a všude velmi zdůrazňováno. Jako příklady uvádím tyto věty z Polního řádu:

„Většinu nepřátelského dělostřelectva musíme umlčet ještě před útokem.“

„Převaha palby nad nepř. dělostřelectvem musí být od zaujetí výchoďské k útoku až do vniknutí do nepř. postavení neustále udržována.“

„Počátek vyražení k útoku je často závislý na tom, kdy bude nepř. dělostřelectvo zdoláno.“

„Nepř. dělostřelectvo, které nebylo zdoláno před útokem, musí být umlčeno hned na počátku útoku.“

„Není-li cílů protibaterijních, teprve pak střílíme proti nepř. pěchotě.“

„Ukáže-li se na počátku útoku nové silné nepř. dělostřelectvo, vynaložíme vše na jeho umlčení, i kdyby musil být útok dočasně zastaven.“

„Čím je nepř. dělostřelectvo silnější, tím je úkol protibaterijní důležitější. Čím tíže nepř. dělostřelectvo umlčet, tím důležitější je oslepit jeho pozorovatelný.“

„Je nutno zdolat i baterie OPL., aby byla umožněna činnost vlastních letounů.“

Je zajímavé, že v T. F. není nikde užito výrazu dělostřelecká příprava a že se o ní nikde nezmiňuje. Není o ní řeči ani při útoku na nepřítele v obranném postavení. Při všech dělových palbách před útokem jde jen o protibaterijní činnost a žádnou jinou. Toto neustálé zdůrazňování protibaterijní činnosti je rozhodně jisté plus tohoto Polního řádu, ale zase naproti tomu zanedbávání druhých dělových paleb je určitý nedostatek.

9. T a n k y.

Z ustanovení o tancích je vidět, že Němci užívají tanků podle týchž zásad jako my. Není sice nikde nic řečeno o sestavě tanků, že by se jich mělo užívat hromadně v několika sledech, ale podle ustanovení, že někdy bude jejich úkolem vniknout společně s pěchotou do nepř. postavení, jindy že svým postupem mají odstraňovat zbraně bránící v útoku pěchotě, především nepř. dělostřelectvo, a že někdy mají nahrazovat anebo doplňovat vlastní dělostřelectvo, je jisté, že je počítáno i s těmito případy.

Postup tanků je chráněn takřka všemi zbraněmi a všemi dostupnými prostředky. Na poslední naše heslo při útoku tanků „Vše pro tanky“ nebo „Nic než tanky“ je v německém Polním řádě velmi dobře pamatováno. Z toho plyne závěr, že útok těchto tanků bude pro zbraně proti ÚV. velmi přínosným oříškem a že obrana proti nim bude musit být velmi pečlivě připravována a ještě pečlivěji zastřena.

10. O b r a n a p r o t i n e p ř á t e l s k é m u l e t e c t v u.

S použitím OPL. je za útoku vždy počítáno a má sahát daleko dopředu před vlastní první sled. Palebná postavení vlastního dělostřelectva mají být chráněna. OPL. počítá vždy též s bateriemi proti letadlům, ale není uvedeno, či pěči jsou postaveny, zda divise nebo ještě vyššími velitelskými. Není rovněž známo, kdo staví KOPL. v rámci divise, zda jen divisní rotý VKPL., nebo též kulometry dělostřelectva a pěchoty.

11. P l y n y.

Je s nimi za útoku počítáno:

- a) Umlčovat nepř. baterie.
- b) Zamořením terénu zajistit boky útočící trupy.
- c) Že jich může nepřítel použít k zamoření terénu při ústupu.

12. V e d e n í ú t o k u.

Za útoku klade hlavní váhu německý Polní řád na neustálé dobývání převahy palby nad palbou nepřítele. Tato převaha nemůže být současně všude a stále, nýbrž může být jen místní a dočasná, získaná soustředěním palby všech zbraní, hlavně těžkých zbraní pěchoty a palbou dělostřelectva. Bez této naprosté palebné převahy je pohyb útočníka nemožný. Je-

diné získáním převahy palby bude umožněn útočníkovi pohyb. Pohybem a vyvolanou reakcí nepřítele je získaná převaha palby postupně ztrácena a útočník musí před palbou obránce zmizet tím, že úplně přilne k půdě, skryje se nebo se zakopá do doby, než novým soustředěním palby bude převaha palby opět získána. Touto neustálou kombinací soustředěné palby, pohybu a zakopávání, jednou na tom, po druhé na onom místě, propracovává se útočná pěchota vpřed. Toto propracovávání pěchoty při útoku na silně vybudované nepřátelské postavení za těžkých okolností může trvat i několik dní. Čím těžší útok, tím první útočné sledy mají být s počátku útoku řidší, neboť na počátku půjde hlavně jen o vylákání zdrojů nepřátelské palby, hlavně palby těžkých zbraní pěchoty a palby dělostřelecké.

Není-li v provedení útoku mezi našimi předpisy a německým Polním řádem žádného podstatného rozdílu, je přece dosti velký rozdíl v duševní náplni obou předpisů. Podle líčení našich předpisů a ještě více podle zahnížďené výcvikové praxe není náš útok nic těžkého, kdežto německý předpis pamatuje i na všechny možné svízele útoku, jak jsem ukázal v prvním odstavci.

Připomínám to zvláště proto, že se mi zdá, že všechny útoky provádíme příliš snadno a rychle. Netýká se to snad jen těch, kteří nemají válečné zkušenosti, ale týká se to nás všech. Mám obavu, abychom na počátku nové války nezaplatili touž daň z lehkomyšlnosti a z nesmyslného hrdinství, kterou zaplatily evropské armády roku 1914. Ať je tomu jakkoli, jistě by neškodilo, kdyby všechny těžkosti útoku byly více rozvedeny a zdůrazněny i v předpisech našich.

Kapitán děl. Ing. Bohuslav Beneš:

Vliv chemické zbraně na vedení jednotek v poli.

Je zajímavé, že o tomto thematicu je v soudobé vojenské literatuře poměrně málo psáno. To však neznamená, že tu nejsou zcela žádné zkušenosti; vždyť světová válka poskytla dostatečně mnoho možností k tomu, aby byly učiněny některé praktické poznatky a zkušenosti. Ale mnohé názory na použití bojových chemických látek (b. ch. l.) se od skončení světové války značně změnily, byloť, alespoň theoreticky, zdokonaleno, neboť je nebylo možno prakticky vyzkoušet. Italsko-habešská válka, v níž bylo použito yperitu, rozstříkovaného letouny, není rozhodující k odvození nějakých zásad o použití b. ch. l., neboť byla uskutečněna za zcela mimořádných meteorologických i topografických poměrů, v africkém podnebí, od evropských poměrů velmi odlišném. Je proto velmi obtížné, předem určit vliv b. ch. l. na vedení jednotek v poli; vždyť ani neznáme, jak bude příští válka skutečně vedena. Možno tu činiti pouhé, více méně pravděpodobné dohady a předpoklady. Literatura o b. ch. l., o jejich účincích a o jich použití, je sice velmi bohatá, snad více, nežli je žádoucí, vzrůstá stále, ale na zprávy o taktické stránce použití b. ch. l. je velmi a nápadně chudá. Pokud lze usuzovat na to ze skrovných zpráv některých vojenských odborných časopisů, obírají se touto věcí nejvíce Rusové, Italové, Švýcaři, Angličané, Švédové a Ame-